
Har vi behov for hjernestartere?

LEGELIVET

KARL O. NAKKEN

karln@ous-hf.no

Karl O. Nakken er pensjonert nevrolog. Han har i over 35 år vært ansatt ved Spesialsykehuset for epilepsi (SSE) i Sandvika.

Fellesnevneren for doktorklubben er studietiden i Oslo for rundt 50 år siden. Oslo, ikke Kristiania, som enkelte frimodige yngre kolleger later til å tro. Selv om det har rent mye skitt i havet siden vi studerte, sitter hendelser fra studietiden som spikret hos flere av medlemmene.

Foto: privat

Jeg lar meg imponere over detaljer som huskes, selv om noen historier fra studietiden nok blir pyntet litt på. Sannheten er ofte slik den pleier å være – en helt annen. Et medlem var heldig med en historie på siste møte, hvoretter suksessen gikk ham til hodet.

I studietiden leste vi alle Fredrik Stabels (1914–2001) Dusteforbundet, en fast spalte i Dagbladet. Presidenten, Darwin P. Erlandsen, var nådeløs mot folk som hadde skrevet noe ubegripelig. Særlig slo han ned på byråkratisk nonsens eller kvasiakademisk jålespråk. Skribentene fikk ufrivillig medlemskap i Dusteforbundet. Var språket ekstra ubehjelpelig, var meldingen klar: en sterk søknad!

En av Darwins påstander var at lykken var verken gods eller gull, men den var i hvert fall bedre enn forstanden. Fra forbundets persongalleri mintes et av våre medlemmer med vemodig glede spiritualisten og forfatteren Diderik From jr., oppfinneren av den firkantede trekant. Han var ut og inn av forbundets orgonskap på grunn av hugsott – eller mental revmatisme. Gjentatte brutte forlovelser gjorde at han til stadighet var offer for bolignøden.

Et annet medlem husket best CM (Charles Middelthon (1907–90)) i Aftenposten. Han var en erkekonserverativ petitjournalist som hele sitt liv kjempet mot a-ender, moderne kunst og anstrengende friluftsliv. Han dannet uopphørlig nye foreninger med seg selv som president. Best huskes FIF, Foreningen for Innelivets Fremme. Om sommeren skrev han en spalte, *News in shorts*, som var en ekstraservice for engelsktalende turister. Til stor fortvilelse for alle engelsklærere. Blant annet passet han på å berømme sin *not-so-worst-looking secretary*.

«Det er et langt større behov for hjernestartere. Jeg tenker på folk som sitter og sløver på møter, seminarer, kongresser o.l.»

Vi registrerer at det for tiden ofte reklameres for hjertestartere. Selv om slike nok kan være nyttige ved gitte anledninger, mener jeg det er et langt større behov for hjernestartere. Jeg tenker på folk som sitter og sløver på møter, seminarer, kongresser o.l. Eller som subber gjennom tilværelsen, somnolente og tanketomme. Selv har jeg en nær venn og kollega, jeg nevner ikke navn, som har en lei tendens til å sovne på alle forelesninger. Særlig etter å ha flydd gjennom noen tidssoner. Etter ham har vi på epilepsisykehuset innført Lossius' coma scale, der antall centimeter mellom panne og bordplate er et mål for komadybden.

Et av doktorklubbens medlemmer fortalte på siste møte at han en dag var blitt heftig «ressonert» av en gjeng unge lømler som han hadde forsøkt å iredettesette fordi de kastet papiravfall rett på bakken. De lot ham forstå at han var så gammel at han for lengst skulle vært under torva, og de ba ham fortest mulig kare seg tilbake på aldershjemmet. Etter den episoden vurderte vår mann å melde seg inn i foreningen til bergenseren Svend Svendsen (1918–95), Foreningen for gamle, bitre menn. Der formålet er å bekjempe ungdommen. Han mente de unge bør minnes om at inne i mange eldre menn lever en ung gutt sitt liv.

«Det er ikke lett å møte en ny tid med en gammel personlighet. Det er som å kjøre veteranbil på motorvei»

På siste møte diskuterte vi hva som var av størst betydning for vår fremtidige helse. Arv, levesett eller uflaks. Det var full enighet om at foreldre bør velges med omhu. Men et tvilsomt arvemateriale kan som kjent modifiseres gjennom et godt levesett. I hvert fall i noen grad. En gledesdreper blant oss slo fast at antall sykdommer kommer til å øke med alderen. Og at vi leger har en tendens

til å bagatellisere eller bortforklare egne symptomer og tegn, noe som forsinker diagnostikk og behandling. Han kalte det en variant av *doctor's delay*. I motsetning til enkelte av våre pasienter, simulerer vi friske.

Men om vi først erkjenner å ha blitt syke, var vi enige om at helseminister Bent Høies pakkeforløp var vel og bra. Men er du litt aparte, noe flere av oss er, er det da plass for oss i pakken?

Vi var enige om at det ikke er lett å møte en ny tid med en gammel personlighet. Det er som å kjøre veteranbil på motorvei. Men det hjelper med humor, en god porsjon selvironi og et godt sosialt nettverk. Det er der doktorklubben kommer inn.

Publisert: 12. oktober 2020. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.20.0479

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 28. mars 2026.